Наукові перспективи
Видавнича група

СУСПІЛЬСТВО ТА НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ

№ 12(20) 2025

Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України

Видавнича група «Наукові перспективи»

Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління

Християнська академія педагогічних наук України

«Суспільство та національні інтереси»

№ 12(20) 2025

Київ – 2025

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group "Scientific Prospects"

All-Ukrainian Assembly of Doctors of Science in Public Administration

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

«Society and national interests»

№ 12(20) 2025

Kyiv – 2025

ISSN 3041-1572Online

УДК 0/3+7/8]:001.31](477)(051)

DOI: https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12(20)

“Суспільство та національні інтереси”: журнал. 2025. № 12(20) 2025. С. 1506.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України # 920 від 26.06.2024 журнал включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія “Б”, спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки; 281 Публічне управління та адміністрування

Рекомендований до друку Президією Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління (Протокол від 04.12.2025, № 3/12-25)

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання, Асоціації науковців України, Інституту освіти Азербайджанської Республіки

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів освітніх, гуманітарних наук, громадського здоров’я, публічного управління та адміністрування з метою їх впровадження у сучасний освітній простір

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible та до міжнародної пошукової системи Google Scholar

Головний редактор: Теренда Наталія Олександрівна - *доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров‘я та управління охороною здоров’я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)*

Члени редакції журналу серії «Громадське здоров’я»:

- **Іншакова Ганна Вадимівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри громадського здоров’я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
- **Керецман Анжеліка Олексіївна**– кандидат медичних наук, доцент, завідувачка кафедри соціальної медицини та гігієни медичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
- **Ковальська Оксана Романівна** - кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров’я Львівського національного медичного університету імені Далина Галицького (Львів, Україна)
- **Корильчук Неоніла Іванівна** – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Нагорна Антоніна Максимівна** - доктор медичних наук, професор, член-кореспондент НАМН України, лабораторія епідеміологічних досліджень, профпатології та моніторингу професійного здоров’я ДУ «Інститут медицини праці імені Ю. І. Кундієва НАМНУ» (Київ, Україна)
- **Панчишин Наталія Ярославівна** - кандидат медичних наук, доцент , завідувач кафедри громадського здоров‘я та управління охороною здоров’я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Сатурська Ганна Степанівна** - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров‘я та управління охороною здоров’я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Трущенкова Людмила Вікторівна** - доцент кафедри громадського здоров‘я та управління охороною здоров’я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Шульгай Аркадій Гаврилович** - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров‘я та управління охороною здоров’я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)

Члени редакції журналу серії «Публічне управління та адміністрування»:

- **Непомнящий Олександр Михайлович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри архітектури і просторового планування факультету архітектури, будівництва та дизайну Національного авіаційного університету, експерт Експертної ради МОН з питань атестації наукових кадрів з суспільних наук (Київ, Україна)
- **Прав Юрій Григорович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри засобів захисту інформації Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- **Бєльська Тетяна Валентинівна** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського (Київ Україна)
- **Весоловська Марія Кімсанівна** - доктор філософії (PhD) з публічного управління та адміністрування, доцент кафедри менеджменту організацій Інституту економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
- **Дєгтяр Олег Андрійович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- **Карпінський Борис Андрійович** - доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом, факультет управління фінансами та бізнесу Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- **Клименко Анастасія Сергіївна** - доктор філософії в галузі 28 публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», директор центру підвищення кваліфікації кадрів, доцент кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
- **Медведчук Оксана Валеріївна** - кандидат наук з державного управління, доцент, Начальник відділу нормативно-методичного забезпечення та управління проектами Міждержавної гільдії інженерів-консультантів (Київ, Україна)
- **Мельниченко Олександр Анатолійович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, Харківський національний медичний університет (Харків, Україна)
- **Пахомова Тетяна Іванівна** - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Навчально – наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
- **Шевченко Наталія Олександрівна** - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного управління та права Дніпровської академії неперервної освіти Дніпропетровської обласної ради (Дніпро, Україна)
- **Шевченко Олександр Олександрович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського (Київ, Україна

Члени редакції журналу серії «Гуманітарні науки»:

- **Бевзо Галина Андріївська** - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри загальноосвітніх дисциплін ПВНЗі «Українсько-американський університет Конкордія» (Київ, Україна)
- **Вуколова Катерина Володимирівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України (Дніпро, Україна)
- **Горда Оксана Михайлівна** - доктор філософії в галузі 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія», старший науковий співробітник Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
- **Зірка Віра Василівна** - доктор філологічних наук , професор, завідувач Дніпровського відділення Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України (Київ, Україна)
- **Литвинська Світлана Віталіївна -** кандидат філологічних наук , доцент, завідувач кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- **Островський Олександр Олександрович** - доктор філософії, доцент кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II, (Берегово, Україна)
- **Стирнік Наталія Сергіївна** - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (Дніпро, Україна)
- **Супрун Володимир Миколайович** - доктор філологічних наук, професор, професор кафедри журналістики та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- **Чорний Ігор Віталійович** - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ (Харків, Україна)

Члени редакції журналу серії «Освіта/Педагогіка»:

- **Біляковська Ольга Орестівна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, факультет педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- **Волошин Олена Романівна** - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії та здоров'я Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, Україна)
- **Гончарук Валентина Анатоліївна** - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
- **Гуменюк Тетяна Костянтинівна** - доктор філософських наук, Заслужений працівник освіти України, професор, проректор з науково-педагогічної роботи, інноваційно-методичного забезпечення освітнього та наукового процесів Київської муніципальної академії музики ім. Р.М. Глієра (Київ, Україна)
- **Гумеїр Гусейн Ахмедов** - доктор педагогічних наук, професор (Баку, Азербайджан)
- **Дибкова Людмила Миколаївна -** доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформатики та системології ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (Київ, Україна)
- **Коренева Інна Миколаївна –** доктор педагогічних наук, професор, декан факультету природничої і фізико-математичної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (Глухів, Україна)

- **Литовченко Ірина Миколаївна -** доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови технічного спрямування №2 Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" (Київ, Україна)
- **Марчук Оксана Олександрівна -** доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (Рівне, Україна)
- **Небеленчук Ірина Олександрівна -** доктор педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики середньої освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», (Кіровоград, Україна)
- **Поліщук Наталія Миколаївна -** доктор філософії,011 Освітні, педагогічні науки, старший викладач кафедри медико біологічних основ фізичної культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
- **Трофаїла Наталія Дмитрівна -** кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана з виховної роботи факультету дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
- **Шевчук Лариса Дмитрівна -** доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики, інформатики і методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі (Переяслав, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України, 2025
© Видавнича група «Наукові перспективи», 2025
© Християнська академія педагогічних наук України, 2025
© Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління, 2025
© автори статей, 2025

Драчук О.В. 327
АНАЛІЗ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УНІВЕРСИТЕТАХ УКРАЇНИ: ПРИСУТНІСТЬ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ «ГЕРОНТОЛОГІЯ»

Дука Т.М. 340
РИТОРИЧНА КУЛЬТУРА СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Жейнова С.С., Волік Н.М. 351
ПІДТРИМКА ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ТА ІНТЕРЕСУ ДІТЕЙ РАННЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Заленський В. 361
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДО ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ

Казначеєва Т.О. 371
ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ У СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Калабська В.С. 382
ПУБЛІКАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НПП ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ УДПУ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Ковалевський І.Є. 395
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ В МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

Ковальчук Р.О., Пономоренко С.А. 407
ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗМІСТУ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВІЙСЬКОВИХ КОЛЕКТИВАХ

Коваль К.В. 417
ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВА ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ТА ПІСЛЯВОЄННИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

УДК: 378.14:004:37

https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12(20)-361-370

Заленський Віктор аспірант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Умань, https://orcid.org/0009-0003-4652-6569

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДО ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ

Анотація. Швидка трансформація освітньої практики за допомогою цифрових технологій вимагає, щоб програми підготовки викладачів готували майбутніх викладачів до інтеграції цифрових технологій у майбутню педагогічну діяльність. У статті досліджено проблеми та перспективи підготовки майбутніх викладачів до цифрової трансформації освіти. Визначено ключові компетентності майбутніх викладачів, необхідні для успішної інтеграції цифрових технологій: цифрова грамотність, педагогічна майстерність у цифровому середовищі, здатність до критичного мислення та аналізу інформації, навички формування безпечних і етичних цифрових практик. Розглянуто сучасні підходи до розвитку цифрової компетентності, зокрема моделі активного навчання, використання інтерактивних платформ, віртуальних лабораторій, систем дистанційного оцінювання та персоналізованого навчання. Окрему увагу приділено методам активного навчання, інтеграції цифрових інструментів у педагогічну практику та формуванню етичних та безпечних цифрових практик. Представлено рекомендації щодо організації навчальних програм, що забезпечують комплексний розвиток цифрової компетентності майбутніх викладачів та їхньої здатності впроваджувати інноваційні технології для покращення результатів навчання здобувачів освіти. Узагальнено, що підготовка майбутніх викладачів до цифрової трансформації є стратегічно важливою для підвищення якості освіти, формування цифрово грамотних студентів та забезпечення адаптації освітніх процесів до вимог цифрової ери. Успішна підготовка майбутніх викладачів до цифрової трансформації вимагає комплексного поєднання теоретичної підготовки, практичного досвіду та постійної підтримки, що відповідає сучасним стандартам та міжнародним рамкам цифрової освіти.

Ключові слова: майбутні викладачі, цифрова компетентність, цифрова трансформація, використання цифрових ресурсів, освітній процес.

Zalenskyi Viktor PhD student, Department of Pedagogy and Educational Management, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, https://orcid.org/0009-0003-4652-6569

PREPARING FUTURE TEACHERS FOR THE DIGITAL TRANSFORMATION OF EDUCATION

Abstract. The rapid transformation of educational practice through digital technologies requires teacher training programs to prepare future educators for the integration of digital technologies into their professional pedagogical activities. This article examines the challenges and prospects of preparing future teachers for the digital transformation of education. Key competencies necessary for the successful integration of digital technologies are identified, including digital literacy, pedagogical proficiency in a digital environment, critical thinking and information analysis skills, and the ability to implement safe and ethical digital practices. Contemporary approaches to developing digital competencies are considered, including active learning models, the use of interactive platforms, virtual laboratories, remote assessment systems, and personalized learning. Special attention is given to methods of active learning, the integration of digital tools into pedagogical practice, and the development of ethical and safe digital practices. Recommendations for designing curricula that ensure comprehensive development of future teachers' digital competencies and their ability to implement innovative technologies to improve student learning outcomes are presented. It is concluded that preparing future teachers for digital transformation is strategically important for enhancing the quality of education, developing digitally literate students, and ensuring the adaptation of educational processes to the requirements of the digital era. Successful preparation requires a comprehensive combination of theoretical training, practical experience, and ongoing support aligned with contemporary standards and international frameworks for digital education.

Keywords: future teachers, digital competence, digital transformation, use of digital resources, educational process.

Постановка проблеми. У XXI столітті освіта швидко змінюється під впливом цифрових технологій, розвитку інформаційного суспільства та глобалізації. Цифрова трансформація освіти передбачає не лише впровадження інноваційних технологій в освітній процес, а й суттєві зміни у педагогічних підходах, методах викладання та взаємодії зі студентами [1, с. 112]; охоплює дистанційне навчання, інтерактивні платформи, віртуальні лабораторії, цифрові ресурси та адаптивні системи оцінювання, що забезпечують персоналізоване навчання та розвиток критичного мислення студентів. Ефективне використання цифрових ресурсів в освіті вимагає не лише технологічної інфраструктури, а й людського потенціалу. Викладачі повинні бути готові розкрити потенціал освітніх технологій, покращити результати навчання здобувачів освіти та захистити їх від ризиків у дедалі більш цифровому освітньому середовищі. Саме тому підготовка майбутніх викладачів до цифрової трансформації є надзвичайно

актуальною, оскільки потребує не лише технічних знань, а й педагогічної компетентності: вміння проєктувати навчальні програми, адаптовані до цифрового середовища, організовувати дистанційну співпрацю, оцінювати ефективність цифрових інструментів та забезпечувати мотивацію студентів у нових форматах навчання. Цифрова трансформація освіти вимагає не лише інтеграції цифрових технологій в освітній процес, але й розвитку цифрових компетентностей у студентів та викладачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність підготовки майбутніх викладачів до цифрової трансформації освіти підкріплюється зростаючим інтересом науковців до розвитку цифрових компетентностей, педагогічної майстерності в цифровому середовищі та здатності до безпечного й етичного використання технологій. Розуміння цифрових компетентностей як невід'ємної складової професійної підготовки формуються на міждисциплінарному перетині педагогіки, психології, інформаційних технологій та освітнього менеджменту [1; 2]. Так, у сучасних дослідженнях науковцями визначено вплив цифрової трансформації на організаційні та педагогічні моделі вищої освіти [9; 11; 12]; підкреслено необхідність формування у майбутніх педагогів цифрових компетентностей [3; 10; 13; 14]; проаналізовано концептуальні підходи до використання цифрових освітніх технологій у підготовці викладачів, зокрема у контексті дистанційного та змішаного навчання [4]; визначено основні моделі цифрової компетентності викладачів у закладах вищої освіти, [5; 6]; проведено міжнародні дослідження рівня цифрової грамотності студентів і викладачів, що вказують на необхідність удосконалення програм підготовки майбутніх педагогів згідно з сучасними освітніми викликами [7; 8]. Попри наявність численних досліджень, питання підготовки майбутніх викладачів до цифрової трансформації освітніх процесів потребує подальшого вивчення. Необхідно визначити найефективніші педагогічні підходи, які сприятимуть інтеграції цифрових технологій у практичну діяльність майбутніх викладачів.

Мета статті полягає в обґрунтуванні теоретичних і практичних засад підготовки майбутніх викладачів до цифрової трансформації освіти, визначення ключових компетентностей, які забезпечать ефективну інтеграцію інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес для забезпечення сучасного освітнього середовища.. З урахуванням мети статті, визначено її **завдання**: проаналізувати сучасні підходи до цифрової трансформації освіти; визначити ключові компетентності майбутніх викладачів, необхідні для ефективного впровадження цифрових технологій в освітній процес.

Виклад основного матеріалу. Цифрова трансформація полягає у зміні організації роботи, мотивованій новими цифровими технологіями та інноваційними бізнес-моделями [12]. Вона пов'язана з глибоким та стратегічним розвитком нових навичок та моделей за допомогою цифрових технологій [9] і

впливає на всі сфери людського життя та, що важливо, на освіту. У сфері освіти, цифрова трансформація визначається як інтеграція цифрових технологій у викладання, навчання, оцінювання та адміністрування [11]. Ця інтеграція покращує доступність, залученість та персоналізований навчальний досвід для студентів. Однак цифрова трансформація виходить за межі впровадження цифрових інструментів та ресурсів – вона вимагає переосмислення педагогічних підходів, організаційних структур та освітньої політики для ефективного використання потенціалу цих технологій; комплексного зрушення в культурі, педагогіці та організаційних структурах.

Сучасна система освіти стикається зі зростаючою потребою в ефективному розвитку цифрових компетентностей, про що свідчать тривожні тенденції, зазначені в міжнародних дослідженнях. Згідно зі звітом ICILS 2023 [7, с. 159], досягнення студентів у галузі комп'ютерної та інформаційної грамотності знизилися порівняно з 2018 та 2013 роками, що спричинює зниження середніх балів. Ці дані свідчать, що замість прогресу спостерігається регресія рівня цифрових навичок серед здобувачів освіти, що ще раз вказує на необхідність цифрової трансформації.

У цьому контексті підготовка майбутніх викладачів до ефективного використання цифрових технологій стає ключовим елементом успішної реалізації цієї трансформації. Майбутні викладачі повинні не лише вміти використовувати цифрові інструменти для оптимізації освітнього процесу, а й розвивати цифрові компетентності в здобувачів освіти, які їм знадобляться в сучасному суспільстві. Тому важливо дослідити роль університетів у підготовці майбутніх викладачів до цифрової трансформації та з'ясувати основні стратегії для розвитку педагогічних цифрових компетентностей.

Протягом останніх двох десятиліть поняття цифрової компетентності використовувалося для позначення того, як за допомого цифрових інструментів відбувається взаємодія та навчання. Цифрову компетентність часто називають «навичками, знаннями, креативністю та ставленням, необхідними для використання цифрових медіа для навчання та розуміння в суспільстві знань» [6]. Загалом цифрова компетентність є частиною професійної компетентності вчителів та викладачів. Водночас, використання цифрових інструментів викладачами відрізняється від використання в інших професіях. Тому цифрову компетентність майбутніх викладачів доцільно розглядати як майстерність викладачів педагогічних наук у використанні ІКТ у професійному контексті з гарним педагогічно-дидактичним судженням та усвідомленням їхнього впливу на цифрові стратегії навчання та цифрову освіту студентів. Тому інтеграція цифрових технологій та інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у підготовку майбутніх викладачів є важливою для розвитку цифрових компетентностей, необхідних для сучасного освітнього середовища [4, с. 260]. Програми підготовки майбутніх

викладачів слід адаптувати, щоб вони охоплювали актуальні стратегії, зокрема використання викладачів-педагогів як взірців для наслідування та надання автентичного технологічного досвіду для підвищення впевненості та компетентності викладачів-початківців у використанні ІКТ [13, с. 220]. Крім того, модель синтезу якісних доказів (SQD), запропонована Дж. Тондеур (J. Tondeur) та співавторами, акцентую на важливості застосування системного підходу до інтеграції технологій у програми підготовки майбутніх викладачів для розвитку цифрових навичок; підкреслюють необхідність багаторівневого підходу до навчання, який інтегрує теоретичні основи, практичну підготовку та постійну підтримку, а також охоплює різні стратегії для успішного розвитку цифрових компетентностей серед майбутніх викладачів [14].

Незважаючи на ці теоретичні висновки, у системі підготовки майбутніх викладачів до цифрової трансформації все ще існують помітні обмеження. Багато майбутніх викладачів повідомляють про власну недостатню підготовку до використання технологій у майбутній викладацькій практиці, що свідчить про розрив між навчанням та практичним застосуванням [2, с. 205]. Проблеми, з якими стикаються заклади педагогічної освіти у просуванні цифрових компетентностей, свідчать про те, що лише інтеграції технологій до навчальних програм недостатньо; радше, потрібен комплексний та рефлексивний підхід до педагогічної освіти, щоб майбутні викладачі могли впевнено впроваджувати цифрові інструменти у власну педагогічну практику. Крім того, для підготовки здобувачів освіти до цифрової ери майбутнім викладачам необхідно спершу розвинути власну цифрову грамотність, що також має передбачати навчання з оцінки соціальних та етичних аспектів використання технологій. Дослідження свідчать, що викладачі, які розуміють та можуть оцінити вплив технологій на суспільство, краще підготовлені до того, щоб навчити здобувачів освіти, як справлятися з викликами цифрової ери [10]. Важливо наголошувати на критичному мисленні та здатності викладачів оцінювати та вибірково використовувати технології, а не просто інтегрувати в освітній процес.

З огляду на це, перший аспект підготовки майбутніх викладачів до цифрової трансформації стосується їхнього надання цифрових навичок та знань для ефективної інтеграції технологій у викладання з метою покращення навчання здобувачів освіти, передбачаючи спільне навчання, адаптацію до мінливого освітнього середовища та використання інноваційних методів навчання. Другий аспект стосується розвитку цифрової грамотності та критичного мислення здобувачів освіти, необхідних для успішної орієнтації в цифровій ері. У центрі уваги підготовки майбутніх викладачів в обох аспектах є розвиток педагогічної цифрової компетентності, яка має вирішальне значення, оскільки забезпечує необхідні знання та навички для ефективної інтеграції цифрових технологій у освітній процес, що є ключовим для навчання студентів у цифрову епоху,

навчання здобувачів освіти відповідальному використанню технологій, кібербезпеці та онлайн-благополуччю.

Проблеми підготовки майбутніх викладачів до цифрової трансформації є багатогранними. Багато майбутніх викладачів висловлюють небажання інтегрувати цифрові інструменти під час практики, часто через недостатність впевненості або недостатню підготовку до практичного застосування цих інструментів. Більше того, самосприйняття цифрової компетентності серед викладачів значно варіюється, адже викладачі часто оцінюють власні цифрові компетентності вище, ніж це можливо, що може призвести до розбіжності між сприйнятими та фактичними здібностями [8]. Деякі науковці наголошують на важливості практичних та експериментальних можливостей навчання в межах програм підготовки викладачів, де майбутні викладачі можуть залучатися до автентичних цифрових педагогічних практик для глибшого розуміння того, як використовувати технології в освітніх цілях [5]. Навчання повинно заглиблюватися в педагогічне застосування технологій (наприклад, створення цифрового контенту, управління віртуальними класами та використання стратегій змішаного навчання). Крім того, впровадження інструментів самооцінювання та рефлексивних практик може допомогти майбутнім викладачам визначити власні сильні сторони та сфери для вдосконалення. Підготовка викладачів також повинна охоплювати навички, які допоможуть розвивати цифрову грамотність студентів, щоб ефективно їх підготувати до цифрової епохи.

Можливості для підвищення рівня цифрових компетентностей серед майбутніх викладачів полягають у цілеспрямованому розробленні навчальних програм з підготовки викладачів, які передбачають інтеграцію технологій як основний компонент. Незважаючи на те, що підготовка майбутніх викладачів до навчання здобувачів освіти участі в цифровому світі є важливим аспектом їхньої підготовки до цифрової трансформації, існуючі дослідження більше зосереджені на іншому аспекті – інтеграції цифрових технологій для покращення навчання [3, с. 71]. Однією з ключових стратегій розвитку педагогічних цифрових компетентностей є емпіричне навчання та активні методології. Тому програми підготовки майбутніх викладачів до цифрової трансформації освіти повинні охоплювати стратегії активного навчання, які дають змогу працювати з цифровими технологіями в реальному освітньому середовищі (таблиця 1).

Таблиця 1

Рекомендації для підготовки майбутніх викладачів до цифрової трансформації освіти

Рекомендація	Мета	Приклади цифрових інструментів та методів
Підвищення цифрової компетентності	Освоєння базових та просунутих ІКТ для ефективного навчання	LMS (Moodle, Canvas), хмарні сервіси (Google Workspace, OneDrive), цифрові бібліотеки
Інтеграція цифрових інструментів у навчальний процес	Використання технологій для підвищення ефективності та інтерактивності занять	VR/AR, інтерактивні симулятори, онлайн-колабораційні сервіси (Trello, Miro)
Розвиток педагогічної майстерності у цифровому середовищі	Адаптація методів викладання до онлайн і змішаного навчання	Вебінари, Zoom/Teams, створення інтерактивних презентацій, Kahoot!, Mentimeter
Формування міждисциплінарного та критичного мислення	Навчання аналізу інформації та інтеграції цифрових технологій у навчальний процес	Інструменти для аналізу даних (Excel, Tableau), онлайн-дослідницькі платформи
Етичні та безпечні цифрові практики	Забезпечення кібербезпеки та етичного використання цифрових матеріалів	Платформи з безпечного доступу, інструкції з авторського права, GDPR-практики
Підтримка безперервного професійного розвитку	Забезпечення постійного оновлення знань викладачів	Онлайн-курси (Coursera, EdX), вебінари, конференції, професійні спільноти
Моделювання та практичне застосування	Практичне освоєння цифрових технологій у реальних навчальних ситуаціях	Лабораторії дистанційного навчання, створення навчальних проєктів, практикуми з використанням VR/AR

Таким чином, щоб усунути цю прогалину необхідно враховувати такі принципи, якими слід керуватися під час використання технологій у підготовці майбутніх викладачів:

1) активне використання технологій для забезпечення навчання та викладання на основі створення, виробництва та вирішення проблем. Сприяння активному, технологічно розширеному освітньому досвіду в програмах підготовки майбутніх викладачів сприяє не лише формуванню компетентностей, а й розвитку гнучких навичок (комунікація, креативність та критичне мислення), що також дає змогу одночасно залучати до глибшого вивчення матеріалу. Такі активності передбачають розробку креативних продуктів (наприклад, ментальних карт, анімації, інфографіки, опитування);

2) створення систем професійного навчання для викладачів вищої освіти, щоб зміцнити та постійно оновлювати їхні можливості використання технологічних інструментів для трансформаційного навчання та викладання;

3) забезпечення глибокого та широкопрофільного досвіду майбутніх викладачів з освітніми технологіями, а не одноразові курси, відокремлені від їхніх методичних курсів. Навчитися використовувати технології для переосмислення досвіду навчання студентів – це складне завдання, яке вимагає нових навичок, знань та ставлення. Окремих курсів, одноразових семінарів, недостатньо для підготовки майбутніх викладачів до успішного інтегрування технологій у власну практику. Кількість та якість досвіду роботи з технологіями в програмах підготовки майбутніх викладачів є впливовими чинниками, які формують, чи впроваджують нові технології в освітній процес;

4) узгодження зусиль зі стандартами, рамками та кваліфікаціями, що базуються на дослідженнях, визнаними в усьому секторі.

Висновки. Таким чином, підготовка майбутніх викладачів до цифрової трансформації освіти є надзвичайно актуальною, оскільки вимагає поєднання технічних знань, педагогічної компетентності та навичок критичного мислення. Ефективна цифрова трансформація освіти передбачає не лише впровадження технологій, а й розвиток цифрових компетентностей у викладачів та здобувачів освіти. З огляду на це, основними завданнями підготовки майбутніх викладачів є: освоєння цифрових інструментів, інтеграція технологій в освітній процес, розвиток педагогічної майстерності у цифровому середовищі, формування критичного та міждисциплінарного мислення, дотримання етичних та безпечних цифрових практик, забезпечення безперервного професійного розвитку. Розвиток цифрових компетентностей майбутніх викладачів ефективно забезпечується на основі активного навчання, емпіричних та практичних методів, системного використання технологій у програмах підготовки викладачів, що формує їхню впевненість та готовність до педагогічної практики у цифровому середовищі. Отже, успішна підготовка майбутніх викладачів до цифрової трансформації вимагає комплексного поєднання теоретичної підготовки, практичного досвіду та постійної підтримки, що відповідає сучасним стандартам та міжнародним рамкам цифрової освіти.

Література:

1. Гузій Н. В. Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 516 с.

2. Лук'янова Л. *Освіта дорослих: стратегії розвитку та сучасні практики у вітчизняному й зарубіжному освітньому просторі*. [Монографія]. Київ: ТОВ Юрка Любченка, 2020. 305 с.

3. Паска Т., Паска Б. Особливості використання цифрових технологій у професійній підготовці майбутніх педагогів. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 70. Т. 2. С. 70–75.

4. Романовський О. Г., Кайдалова Л. Г. Романовська О. О., Науменко Н. В. Цифрові освітні технології у підготовці майбутніх викладачів вищої школи в умовах карантину. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2022. Вип. 1 (87). С. 255–277.

5. Basilotta-Gómez-Pablos, V., Matarranz, M., Casado-Aranda, L. A., & Otto, A. Teachers' digital competencies in higher education: A systematic literature review. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*. 2022. Vol. 19, No. 1. P. 8.

6. Erstad O. Digital kompetanse i skolen. 2-е вид. Oslo: Universitetsforlaget. 2010. 210 p.

7. Fraillon J. An international perspective on digital literacy: Results from ICILS 2023. International Association for the Evaluation of Educational Achievement. 2024. 505 p.

8. García-Delgado M. Á., Rodríguez-Cano S., Delgado-Benito V., Di Giusto-Valle C. Digital teaching competence among teachers of different educational stages in Spain. *Education Sciences*. 2023. Vol. 13, № 6. P. 581.

9. Mahlow C, Hediger A. Digital Transformation in Higher Education – Buzzword or Opportunity? eLearn. 2019. № 5. P. 13.

10. McGarr O., McDonagh A. Exploring the digital competence of pre-service teachers on entry onto an initial teacher education programme in Ireland. *Irish Educational Studies*. 2021. Vol. 40, № 1. P. 115–128.

11. Mhlanga D. Digital transformation of education, the limitations and prospects of introducing the fourth industrial revolution asynchronous online learning in emerging markets. Discover Education. 2024. Vol. 3, № 1. P. 32.

12. Norton A, Surendra S, Edwards N. Digital transformation—An enterprise architecture perspective. 3rd ed. PublishNation Limited; 2020. Available online: https://publishnation.co.uk

13. Tondeur J. Enhancing future teachers' competencies for technology integration in education: Turning theory into practice. *Seminar.net*. 2018. Vol. 14, № 2. P. 216–224.

14. Tondeur J., Aesaert K., Prestridge S., Consuegra E. A multilevel analysis of what matters in the training of pre-service teacher's ICT competencies. *Computers & Education*. 2018. Vol. 122. P. 32–42.

References:

1. Huzii, N. V. *Teoriia ta metodyka profesiino-pedahohichnoi pidhotovky osvitniaskykh kadriv: akmeolohichni aspekty [Theory and methodology of professional-pedagogical training of educational staff: akmeological aspects]*. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2018. 516 p. [in Ukrainian].

2. Luk'ianova, L. *Osvita doroslykh: stratehii rozvytku ta suchasni praktyky u vitchyznianomu y zarubizhnomu osvitnomu prostori [Adult education: development strategies and modern practices in domestic and foreign educational space]*. Kyiv: TOV Yurka Liubchenka, 2020. 305 p. [in Ukrainian].

3. Paska, T., Paska, B. Osoblyvosti vykorystannia tsyfrovykh tekhnolohii u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh pedahohiv [Features of using digital technologies in the professional training of future teachers]. *Innovatsiina pedahohika*. 2024. Vyp. 70, T. 2. P. 70–75. [in Ukrainian].

4. Romanovskyi, O. H., Kaidalova, L. H., Romanovska, O. O., Naumenko, N. V. Tsyfrovi osviti tekhnolohii u pidhotovtsi maibutnikh vykladachiv vyshchoi shkoly v umovakh karantynu [Digital educational technologies in the training of future higher education teachers under quarantine conditions]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*. 2022. Vyp. 1 (87). P. 255–277. [in Ukrainian].

5. Basilotta-Gómez-Pablos, V., Matarranz, M., Casado-Aranda, L. A., & Otto, A. Teachers' digital competencies in higher education: A systematic literature review. International *Journal of Educational Technology in Higher Education*. 2022. Vol. 19, No. 1. P. 8.

6. Erstad, O. Digital kompetanse i skolen. 2nd ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2010. 210 p.

7. Fraillon, J. An international perspective on digital literacy: Results from ICILS 2023. International Association for the Evaluation of Educational Achievement. 2024. 505 p.

8. García-Delgado, M. Á., Rodríguez-Cano, S., Delgado-Benito, V., Di Giusto-Valle, C. Digital teaching competence among teachers of different educational stages in Spain. *Education Sciences*. 2023. Vol. 13, No. 6. P. 581.

9. Mahlow, C., Hediger, A. Digital Transformation in Higher Education – Buzzword or Opportunity? *eLearn*. 2019. No. 5. P. 13.

10. McGarr, O., McDonagh, A. Exploring the digital competence of pre-service teachers on entry onto an initial teacher education programme in Ireland. *Irish Educational Studies*. 2021. Vol. 40, No. 1. P. 115–128.

11. Mhlanga, D. Digital transformation of education, the limitations and prospects of introducing the fourth industrial revolution asynchronous online learning in emerging markets. *Discover Education*. 2024. Vol. 3, No. 1. P. 32.

12. Norton, A., Surendra, S., Edwards, N. Digital transformation—An enterprise architecture perspective. 3rd ed. PublishNation Limited, 2020. Available online: https://publishnation.co.uk

13. Tondeur, J. Enhancing future teachers' competencies for technology integration in education: Turning theory into practice. *Seminar.net*. 2018. Vol. 14, No. 2. P. 216–224.

14. Tondeur, J., Aesaert, K., Prestridge, S., Consuegra, E. A multilevel analysis of what matters in the training of pre-service teacher's ICT competencies. *Computers & Education*. 2018. Vol. 122. P. 32–42.